

Toetsbeleid

Dr. Mollercollege

2025-2026

Dr. Mollercollege

Waalwijk

www.drmollercollege.nl

info@drmollercollege.nl

BRIN: 16VK00

Werkgevernummer: 4121

Directeur: Anne Voorn

Inleiding	2
1. Waarom toetsen wij?	3
2. Wat toetsen wij ?.....	3
3. Hoe toetsen wij ?.....	4
4. Hoe borgen wij?	6
Bijlage 1: Kwaliteitscriteria toetsing.....	8
Bijlage 2: Omzettingstabel voor schriftelijke toetsen van het PTA.....	10
Bijlage 3: Voorbeeld toetsmatrijs	11
Bijlage 4: Voorblad niet-PTA toets	12
Bijlage 5: Voorblad PTA-toets	13
Bijlage 6: 5 tips om objectief na te kijken	14
Bijlage 7: Wees je bewust van je beoordelaarsfouten	15

--

Inleiding

Ons Verhaal

Samen in ontwikkeling en zelf in beweging, maakt je zelfstandig en wendbaar in een veranderende wereld. Op het Dr. Mollercollege bieden we onderwijs dat de leerling uitdaagt en in beweging zet. We hebben hoge verwachtingen van de leerling en van elkaar. We investeren in schooljaar 25-26 dan ook sterk in de verbinding met de leerling, met de omgeving en met elkaar. We werken iedere dag aan onze professionele cultuur. We make your world!

Het Dr. Mollercollege is in 2026 een ontmoetingsplaats waar we met en van elkaar kunnen leren. In de school willen we elkaar inspireren, enthousiasmeren en activeren, we bieden een kleurrijk palet mogelijkheden om te groeien en te ontwikkelen. We vinden het belangrijk dat leerlingen naast wegwijs ook eigenwijs worden. Op het Dr. Mollercollege heerst een leer-en leefklimaat, waarin je volledig gezien wordt. We vinden het daarnaast belangrijk dat mogelijkheden worden ontwikkeld om ook verbonden te zijn met de maatschappij, want de wereld is één grote leerschool.

Create your world...

...verbonden

...zelfbewust

...met vertrouwen

...met TROTS

We hebben onze leerlingen in beeld; we hebben zicht op hun ontwikkeling in de brede zin van het woord. Dit houdt in dat we zicht hebben op hun cognitieve en vakinhoudelijke ontwikkeling ten behoeve van de kwalificatie, maar we hebben ook oog voor persoonsvorming en socialisatie. We leveren vaardige wereldburgers af.

Onze didactische aanpak hierbij is formatief handelen. Zo houden we continu zicht op waar leerlingen staan en kunnen we ze ondersteunen bij hun volgende stap. Hierbij is het belangrijk dat de leer- en ontwikkeldoelen duidelijk zijn voor de leerlingen. Leerlingen zijn zoveel mogelijk zelf eigenaar van hun eigen leren, waarbij er op verschillende manieren ondersteuning wordt geboden. Docenten en mentoren hebben hoofdzakelijk een coachende rol.

Onze schoolvisie komt tot uitdrukking in ons onderwijsprogramma en in ons toetsbeleid. Ons toetsbeleid kunnen we als volgt samenvatten:

Op het Dr. Mollercollege is de toetsing van hoge kwaliteit. Voorafgaand aan een toets is per leertraject duidelijk wat de leerdoelen zijn, welke toetsing daarbij hoort en wanneer toetsing mogelijk is. Binnen duidelijke en bindende kaders kan dit traject in een individueel tempo worden doorlopen. Toetsing is relevant voor de toekomst van de leerlingen en kan zowel betrekking hebben op kennis als op vaardigheden. De individuele route naar een toets stellen collega's en leerlingen samen vast, collega's maken toetsen samen en betrekken daarbij ook de omgeving. Toetsing kan aansluiten bij de leefwereld, maar deze leefwereld kan door toetsing ook worden verruimd.

De leidraad voor de invulling van ons toetsbeleid zijn de volgende vier vragen:

Waarom toetsen wij?

Wat toetsen wij?

Hoe toetsen wij?

Hoe borgen wij?

1. Waarom toetsen wij?

Wij gaan uit van drie functies van toetsing:

1. Het stimuleren en sturen van leren (formatieve functie).
2. Het nemen van zorgvuldige beslissingen (summatieve functie).
3. Het optimaliseren van de kwaliteit van onderwijs (evaluatieve functie).

Onder toetsing verstaan wij die activiteiten waarin de kennis, vaardigheden en persoonlijke ontwikkeling van een leerling op een bepaald moment worden gemeten. Hiermee wordt bepaald in welke mate de leerling de beoogde leerdoelen beheerst. Het resultaat telt mee voor het cijfer van het vak of leergebied.

Onze toetsing laat enerzijds zien dat onze leerlingen aan het einde van de onderbouw voldoen aan de kerndoelen van de onderbouw en na de bovenbouw aan het vereiste eindniveau van de landelijke examenprogramma's. Anderzijds laat onze toetsing zien dat wij instaan voor de kwaliteit van de verstrekte diploma's. Kwalitatief goede toetsing leidt tot goede determinatie en beoordeling van onze leerlingen en daarmee tot een passende leerroute voor onze leerlingen.

Daarnaast brengt kwalitatief goede toetsing onze visie op leren en onderwijs tot uitdrukking. Het draagt bij aan het realiseren van onze onderwijsdoelen, uitgedrukt in de drie balans van kwalificatie, persoonsvorming en socialisatie. Onze school werkt met de principes van formatief evalueren om het leren van leerlingen te versterken en hen actief te betrekken bij hun leerproces. Hiermee benadrukken wij onze ontwikkelingsgerichte manier van werken.

2. Wat toetsen wij ?

Met toetsing wordt bepaald in welke mate de leerling de leerdoelen beheerst. Deze leerdoelen zijn terug te vinden in het Programma van Toetsing voor de onderbouw (PTO) en het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) voor de bovenbouw

Elke sectie stelt jaarlijks op basis van het toetsbeleid een PTA en een PTO op. Elk PTA en PTO wordt zo opgebouwd dat de kwaliteit ervan geborgd kan worden en de uitvoering ervan haalbaar is. Het brengt voor leerlingen helder in beeld wat er voor elk vak beoordeeld wordt (leerdoelen en eindtermen) op welke wijze.

We werken met een tweejarig PTA in het voor-en eindexamenjaar. Dit betekent dat alle toetsen in havo 4/5 en vwo 5/6 meetellen voor het schoolexamencijfer. Uitzonderingen zijn de vakken maatschappijleer en CKV en het vak levensbeschouwing op de Havo die een eenjarig PTA hebben. afgesloten.

Naast kwalificatie zijn de domeinen van persoonsvorming en socialisatie inspiratie voor PTA en PTO. Dit betekent dat wij de leerling keuzeruimte bieden. Een leerling kan gedeeltelijk de eigen leerroute bepalen, zowel inhoudelijk als qua tempo en niveau. We bieden de mogelijkheid aan om het examenprogramma versneld af te ronden of om een vak op een hoger niveau te volgen. Daarnaast komt burgerschap in meerdere vakken aan de orde. Er kunnen ook vrije opdrachten aangeboden worden.

Persoonsvorming komt ook terug in de ontwikkeling van loopbaancompetenties. In het LOB-PTA wordt aangegeven hoe de leerling gaat werken aan loopbaanontwikkeling en welke 'bewijzen/mijlpalen' een leerling hiervoor verzamelt. Anders dan bij de andere PTA's zal er voor LOB geen cijfer worden gegeven; het keuzeproces is het proces van de leerling. Goede en foute keuzes bestaan niet. Wel wordt beoordeeld of de leerling zich ontwikkeld heeft.

Het dr. Mollercollege wil leren binnen en buiten de school zo veel mogelijk verbinden. In toetsing wordt waar mogelijk verwezen naar actuele zaken of voor leerlingen herkenbare situaties. Ook komen buitenschoolse opdrachten aan bod in het PTA en PTO. Bij minimaal één onderdeel binnen het schoolexamen worden vervolgoopleidingen of het bedrijfsleven bij de betrokken.

3. Hoe toetsen wij ?

De vorm van toetsing is vrij zolang hiermee de beoogde leerdoelen getoetst worden en het vastgelegd wordt in het PTO en PTA. Mogelijkheden zijn schriftelijke toetsen, praktische opdrachten, mondelingen, verslagen, presentaties, vrije opdrachten etc. Dit kan ook betekenen dat een leerling zelf de wijze van afsluiting kiest. Bij keuzeruimte hoort ook dat de leerling zelf mag bepalen wanneer de toets wordt afgenomen, binnen door de sectie bepaalde kaders.

Wij hebben op onze school de volgende vereisten met betrekking tot toetsing:

- Elk PTA en PTO wordt zo opgebouwd dat de kwaliteit ervan geborgd kan worden en de uitvoering ervan haalbaar is. Het brengt voor leerlingen helder in beeld wat er voor elke vak beoordeeld wordt, met welke toetsvormen, met welke lesstof de leerling zich kan voorbereiden en hoe het cijfer tot stand komt.
- Richtlijn is dat wij werken met een beperkt aantal cijfers per vak om het eindniveau van een leerling te bepalen, namelijk vier per leerjaar. Secties mogen hier beargumenteerd van afwijken. Per jaar hebben wij vier leerperiodes (in de examenklassen drie) met toetsing als afsluiting.

- Onze toetsing voldoet aan de eisen van validiteit, betrouwbaarheid en bruikbaarheid. In de bijlage 1 worden deze criteria uitgewerkt.
- Alle vormen van toetsing worden gebaseerd op een taxonomie. Een taxonomie wordt gebruikt om verschillende niveaus van leren te ordenen. Het doel van de taxonomie is tweeledig. Ten eerste draagt het bij aan de validiteit van de toets, passend bij het leerdoel. Ten tweede dient de taxonomie als middel om gericht feedback te kunnen geven aan de leerling. Secties bepalen zelf welke taxonomie het beste bij de toetsing van hun vak past. Bij elke taxonomie is deze ordening op een andere manier in kaart gebracht. Voorbeelden zijn RTTI, KTI, SOLO, TIMSS, de taxonomie van Bloom, het ERK.
- Alle toetsen worden voorzien van een toetsmatrijs. Dit is een tabel waarin aangegeven wordt hoe de toetsitems worden verdeeld over een aantal categorieën, waaronder in ieder geval de leerdoelen en de gebruikte taxonomie. De toetsmatrijs is hiermee een blauwdruk voor een systematische constructie van de toets. Zie voor een voorbeeld bijlage 3.
- De normering van toetsing wordt binnen de sectie bepaald. Voor schriftelijke toetsen gebruiken we de normering die bij het CE wordt gebruikt (zie hiervoor bijlage 2). Secties kunnen hiervan afwijken indien zij dit kunnen verantwoorden.
- Voor een duidelijk overzicht voor de leerlingen is elke toets of opdracht voorzien van een voorblad waarop vermeld staat wat de maximale tijd is, aantal vragen, de te behalen score, de toegestane hulpmiddelen en bronnen. In de bijlagen 4 en 5 staat hiervan een format voor de schriftelijke PTO- en PTA-toetsen.
- Voor de toetsen wordt het lettertype Arial, lettergrootte 12, zodat ze ook geschikt zijn voor leerlingen met een leesbeperking.
- In het PTA staat aangegeven welke toetsen herkansbaar zijn. Voor toetsing uit het PTO overlegt de sectie met de sectievolger of er een herkansing wordt toegekend.

4. Hoe borgen wij?

Het doel van kwaliteitsborging is om de kwaliteit van toetsing en examinering vast te leggen en om na te gaan dat onze visie tot uiting komt in ons toetsprogramma. Naast de docenten en secties hebben de coördinator uitvoering toetsing, de examensecretaris en examencommissie hierin een belangrijke rol.

De coördinator uitvoering toetsing en de examensecretaris zorgen ervoor dat de organisatie rond afname van toetsen tijdens de proefwerkweken en schoolexamenweken wordt geoptimaliseerd. Per periode worden deze weken geëvalueerd met de examencommissie.

Bij de constructie van de toets werken wij met het vierogen-principe. De toets (samen met toetsmatrijs en een beoordelingsmodel) wordt door minstens één andere collega gecheckt op kwaliteit. Bij elke toets worden duidelijke beoordelingscriteria vastgesteld, uitgewerkt in een beoordelingsmodel, of een rubric. Waar praktisch haalbaar worden bij mondelinge examens twee docenten ingezet of geluidsopnames gemaakt.

Voor afname van de toets zijn het correctiemodel en de toetsmatrijs afgerond, zodat duidelijk is welke leerdoelen op welke wijze worden. Na afloop van een toets analyseert de docent/de sectie de resultaten en evalueert de toetsopdracht.

Als de leerling een klacht over een toets of beoordeling heeft, bespreekt de leerling dit eerst met de docent in kwestie. Als de leerling er niet met de docent uitkomt, kan de leerling een klacht indienen, voor een PTO-onderdeel bij de teamleider, voor een PTA-onderdeel bij de examencommissie.

Binnen de secties wordt het vakwerkplan jaarlijks geëvalueerd aan de hand van het toetsbeleid.

PTA-toetsing (de opdracht, de toetsmatrijs en het beoordelingsmodel) en de uitwerkingen van de leerlingen worden centraal gearhiveerd. Voor derden (de inspectie, audits) is de kwaliteit van onze toetsing makkelijker vast te stellen. Ook kan de examencommissie een breder beeld krijgen van de kwaliteit van toetsing op onze school.

Om als examencommissie de kwaliteit van toetsing te borgen voert zij gesprekken met secties over het toepassen van het toetsbeleid. Tijdens de gesprekken zullen opgestelde PTA's besproken worden, net als het gebruik van een toetsmatrijs, een eenduidig correctiemodel enz.

De examencommissie voert gesprekken met secties over de kwaliteit van hun toetsing en de invulling van het PTA. Secties kunnen ook individuele toetsen op kwaliteit laten controleren. Verder organiseert zij workshops, zoals

bijvoorbeeld het opstellen van een toetsmatrijs, het maken van rubrics, invulmiddagen PTA. Daarnaast verspreidt de examencommissie posters (afkomstig van het CITO) om aspecten van goede toetsing bij de collega's onder de aandacht te brengen Zie voor twee voorbeelden, bijlage 6 en 7. Meerdere collega's gaan de opleiding tot toetsexpert volgen.

Het gehele toetsings-en examenproces en de examenresultaten worden op onze school structureel geëvalueerd. Dit geeft nieuwe input voor verbeteringen en aanpassingen in de werkwijze van de toets- en examenorganisatie binnen de school, en kan ook input leveren voor aanpassingen in ons onderwijs. Onze examencommissie heeft een leidende rol bij deze evaluatie. Op basis van haar bevindingen adviseert zij het management over kwaliteitsverbetering.

Bijlage 1: Kwaliteitscriteria toetsing¹

Kwaliteits- criteria	Vragen	Ja	Nee
VALIDITEIT	Zijn de leerdoelen/toetstermen inclusief de gedragsniveaus voor de toets helder geformuleerd en afgeleid van de eindtermen?	☒	☐
	Is er een adequate toetsmatrijs beschikbaar?	☐	☐
	• Worden alle leerdoelen/toetstermen in de toets getoetst?	☐	☐
	• Worden alle leerdoelen/toetstermen op het juiste gedragsniveau getoetst?	☐	☐
	• Zijn de vragen in de toets evenwichtig en evenredig verdeeld over de leerdoelen/toetstermen?	☐	☐
	• Past de toetsvorm bij de te beoordelen kennis en/of vaardigheden	☐	☐
BETROUWBAARHEID	Komt de samenstelling, vorm en omvang van de toets overeen met de gegevens in het PTO/PTA en met de toetsmatrijs?	☐	☐
	Sluiten de toetsvragen aan bij de leerdoelen/toetstermen (relevantie)?	☐	☐
	Is er sprake van constructieve samenhang ² tussen leerdoelen/toetstermen, de gekozen toetsvorm, de inhoud(en) en het niveau van het onderwijs en de toets?	☐	☐
	Is de informatie in/over de toets en over de beoordeling eenduidig, consistent en transparant?	☐	☐
BETROUWBAARHEID	Is de toets (qua inhoud en vorm) samengesteld in overeenstemming met de wet- en regelgeving vanuit het examenreglement, het PTO/PTA en de informatie op de digitale leeromgeving?	☐	☐
	Wordt aangetoond dat de toets voldoende, rijke informatie oplevert om een betrouwbaar (integraal) oordeel over de kennis en/of vaardigheden van leerlingen te kunnen vellen?	☐	☐
	Voldoet de toets aan de (schoolbrede) afspraken ten aanzien van het uiterlijk van de toets ³ ?	☐	☐
	• Rustige en overzichtelijk lay-out;		

¹ Matrix komt van Teelen, onderwijsadviseurs (2022)

² Ook wel 'constructive alignment' genoemd (Biggs & Tang, 2011)

³ Als er gewerkt wordt met een vast format, kun je hier natuurlijk naar verwijzen.

	• Goed leesbaar lettertype; • Correct taalgebruik (spelling, stijl, grammaticaal); • Voldoende antwoordruimte; • Tekeningen, grafieken, afbeeldingen etc. worden alleen gebruikt als je functioneel en relevant zijn.		
	Is de toets voorzien van heldere, vooraf opgestelde, beoordelingsprocedures en -criteria?	☐	☐
	Wordt er gewerkt met een objectief antwoordmodel?	☐	☐
	Zijn de volgende zaken uitgevoerd in overeenstemming met de wet- en regelgeving vanuit het examenreglement? • de toetsafname • de beoordeling • de toetsinzage • de cijferinvoer (bijvoorbeeld nakijktermijn) • de archivering van de toets	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
	Is de toets ontwikkeld en beoordeeld door examinatoren die beschikken over voldoende kennis en vaardigheden over de toetsinhoud, de manier van toetsen en het geven van feedback?	☐	☐
	Is na afname van de toets een toetsanalyse uitgevoerd?	☐	☐
	Hebben de gegevens uit evaluaties (toets- en itemanalyse, inzage met leerlingen,...) geleid tot concrete verbeteracties; • Ten aanzien van de kwaliteit van de toets? • Ten aanzien van het gegeven onderwijs?	☐ ☐	☐ ☐
BRUIKBAARHEID	Zijn de volgende zaken efficiënt en effectief georganiseerd? • de toetsafname • de toetsinzage • de archivering van de toets	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐
	Hebben leerlingen voldoende tijd om de toets of opdracht te maken?	☐	☐
	Hebben de beoordelaars voldoende tijd om de toets of opdracht te beoordelen?	☐	☐

Bijlage 2: Omzettingstabel voor schriftelijke toetsen van het PTA.

[Het bestand is via deze link te vinden.](#)

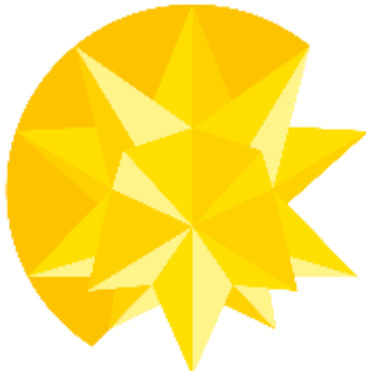
Vaknaam: **vaknaam**
Schaallengte: **50**
Normeringsterm: **1,0**

Score	Cijfer	Score	Cijfer
0	1,0	40	8,2
1	1,2	41	8,4
2	1,4	42	8,6
3	1,5	43	8,7
4	1,7	44	8,9
5	1,9	45	9,1
6	2,1	46	9,3
7	2,3	47	9,5
8	2,4	48	9,6
9	2,6	49	9,8
10	2,8	50	10,0
11	3,0		
12	3,2		
13	3,3		
14	3,5		
15	3,7		
16	3,9		
17	4,1		
18	4,2		
19	4,4		
20	4,6		
21	4,8		
22	5,0		
23	5,1		
24	5,3		
25	5,5		
26	5,7		
27	5,9		
28	6,0		
29	6,2		
30	6,4		
31	6,6		
32	6,8		
33	6,9		
34	7,1		
35	7,3		
36	7,5		
37	7,7		
38	7,8		
39	8,0		

Bijlage 3: Voorbeeld toetsmatrijs

TOETSMATRIJS																													
YAK	AARDRIJKSKUNDE																												
NIVEAU	HAYO																												
LEERJAAR	5																												
DOCENT	PIJB																												
LEERSTUUR	SE3 Domein Aarde																												
PERIODE	Jan-24																												
Opdracht	Titel	VraagScore	Vraagsoort			Domein												Vakvaardigheden					Denkniveaus						
			open	gesloten / meerkies	voegestructureerd	Ba1 (regionale verschillen)	Bb1 (mediterraan klimaat)	Bb2 (klimaat, landschap, landbouw)	Bb3 (vorming van reliëf)	Bb4 (milieu problemen)	Ba (Natuurlijke gevaren VS)	Bb (samenleving en natuur)	7a1 (endogene krachten)	7a2 (exogene krachten)	7a3 (interactie endo en exo)	7a4 (klimaat)	7b1 (landschapszones)	7b2 (landschapsdegradatie)	Kaartselectie / kaartlezen	Kaartanalyse / kaartinterpretatie	Dimensioneren	Wisselen van schaalniveau	Bijzondere / algemene	Memoriseren	Begrijpen	Toepassen	Analyseren	Evalueren	
1	Civita di Bagnaregio	1	2	2																									
		2	1	1																									
		3	2	2																									
		4	1	1																									
		5	2	2																									
2	Water in Spanje	6	2	2																									
		7	2	2																									
		8	3	3																									
		9	2	2																									
3	Klimaten in China	10	2	2	2																								
		11	2	2																									
		12	2	2																									
4	Devils Tower	13	2	2	2																								
		14	2	2																									
		15	1	1																									
		16	3	3																									
		17	2	2																									
5	Natuurgeweld in de VS	18	1	1																									
		19	3	3																									
		20	2	2																									
TOTAAL			39	0	4																			0	0	0	0	0	0
			100%	##	##	##	##	##	##	##	##	##	##	##	##	##	##	##	##	##	##	##	##	0%	0%	0%	0%	0%	0%

Bijlage 4: Voorblad niet-PTA toets

Vak		Leerjaar	
 <i>Dr. Mollercollege</i>			
Duur proefwerk		Aantal vragen	
Datum afname		Maximale score	
Inhoud			
Toegestane hulpmiddelen en bronnen			
Instructies of opmerkingen			

Bijlage 5: Voorblad PTA-toets

SE02 HAVO 5
november 2022
hfst 1,3,6,8 (domein C1,C2)

90 minuten

natuurkunde

Deze ruimte gebruiken voor opmerkingen / hulpmiddelen bv:

Bij dit schoolexamen hoort een uitwerkbijlage. Deze mag worden losgescheurd.
BINAS
Woordenboek
Gewoon rekenmachine (geen grafische)

Lees het onderstaande eerst goed door!

Dit schoolexamen bestaat uit 15 vragen.

Voor dit schoolexamen zijn maximaal 43 punten te behalen.

Voor elke vraag is aangegeven hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Als bij een vraag een verklaring, uitleg of berekening vereist is, worden aan het antwoord meestal geen punten toegekend als deze verklaring, uitleg of berekening ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden, e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, dan worden alleen de eerste twee beoordelingen meegeteld.

Bijlage 6: 5 tips om objectief na te kijken

Dr. M. de Vries

5 tips om objectief na te kijken

Als docent dien je al je leerlingen op dezelfde manier te beoordelen. Volg dus deze tips om objectief na te kijken.

Kijk de toets per vraag na, niet per leerling

Op deze manier zie je de naam van de leerling niet. Hierdoor voorkom je dat je beïnvloed wordt door (a) je mening over de leerling en (b) de antwoorden van de leerling op de andere vragen van de toets (of eerdere toetsen).

Zorg dat jij én je collega's zich goed aan het beoordelings-schema houden

Bespreek daarom van tevoren het beoordelings-schema met je collega's, als je met meerdere docenten dezelfde toets na gaat kijken. Dan weet je zeker dat iedereen het schema op dezelfde manier interpreteert en zorg je ervoor dat jullie elke leerling dezelfde kans geven.

Twijfel? Vraag een collega om advies

Twijfel je over het aantal toe te kennen punten of het cijfer? Vraag dan aan een collega wat die zou doen.

Laat je niet beïnvloeden door de netheid van de toets, tenzij dat onderdeel van de beoordeling is

Ook aspecten zoals leesbaarheid, geknoei en de hoeveelheid spel- en grammaticafouten moet je niet laten meewegen in je beoordeling. Tenzij ze van belang zijn voor de beoordeling, zoals bijvoorbeeld bij schrijfvaardigheid.

Laat de toets door een tweede beoordelaar nakijken

Waar jullie van mening verschillen, kun je uitgaan van het gemiddelde van jullie scores. Als het niet haalbaar is om alle toetsen voor een tweede keer na te laten kijken, laat dan alleen toetsen van leerlingen rond de slaag-zakgrens door een collega nakijken. Of toetsen waar je over twijfelt.

juni 2023

CITO Lab

Bijlage 7: Wees je bewust van je beoordelaarsfouten

Wees je bewust van beoordelaarsfouten

Definities en voorbeelden van de 7 meest voorkomende fouten

Halo-effect	Het oordeel over een voor de beoordeling irrelevant aspect 'straalt' door naar de beoordeling van het huidige werk.	<i>Een docent geeft het werk van een nette leerling een hoger cijfer dan het even goede werk van een minder nette leerling.</i>
Signifisch effect	Verschillende docenten letten op verschillende aspecten of wegen sommige aspecten zwaarder.	<i>Bij de beoordeling van een schrijftoets let de ene docent meer op spelling en de andere meer op de inhoud.</i>
Contaminatie-effect	Het oordeel is gekleurd omdat de beoordelaar (ook) andere doeleinden dan toetsing nastreeft.	<i>Een docent geeft een matig werkstuk een voldoende omdat de leerling zo hard gewerkt heeft.</i>
Volgorde-effect	Het oordeel is gekleurd door de beoordeling van het werk van voorgaande leerlingen.	<i>Een docent heeft net een reeks minder goede werkstukken beoordeeld en geeft nu een gemiddeld werkstuk een goede beoordeling.</i>
Persoonlijk vergelijkingseffect	Elke beoordelaar heeft een eigen stijl van beoordelen.	<i>De ene docent gebruikt de hele schaal en de andere alleen de hoogste punten.</i>
Normverschuivings-effect	De beoordelaar past zich aan aan het 'gemiddelde' niveau van de klas.	<i>De ene klas is beter dan de andere, maar dit blijkt niet uit de beoordelingen. De docent heeft de goede klas namelijk strenger beoordeeld.</i>
Vermoeidheids-effect	De beoordeling is afhankelijk van de fysieke en psychische toestand van de beoordelaar.	<i>De docent beoordeelt strenger aan het einde van de dag.</i>